پیاوی سپی بۆ ڕۆژی ڕەش ... فەیسەڵ محەمەد

لەپاش پەیامەکەی بارزانی، کە داوای کردبوو کەسێك بۆ شوێنەکەی دیاریی بکەن، تا هەڵبژاردن دەکرێتەوە، لەناوەندی سیاسی و میدیایی دا، ناوی چەند کەسایەتییەکی سیاسی و ناسراوی کوردستان بۆ (پۆستی سەرۆکی هەرێم) کەوتە بەرباس، یەکێك لەو ناوانە، کاك (جەلالی سام ئاغا)یە، کە کەسایەتییەکی ناسراو و نیشتمانی و پسپۆڕێکی دیاری بواری دارایی و ئابورییە ‌و دوا پۆستیشی لەحکومەتدا، بەرلە خانەنشینبونی (سەرۆکی دیوانی چاودێری دارایی) سلێمانی بووە، ئەو وەك كەسێکی بێلایەن و خاوەن ئەزمونی دەیان ساڵە لە پۆستی ئیداریی و حکومی، توانیویەتی لە ماوەی کاردنیدا، متمانەیەك لەنێوان خۆیی و خەڵکدا دروستبکات و سەربەرزانە و بێ منەتانە ماوەی کارکردن و بەرپرسیارێتی وەك سەرۆکی چاودێری دارایی تەواوبکات و لە دواجاردا دەستلەکارکێشانەوەی لەو کارە ڕابگەیەنێت.. پاش ئەمەش چەندینجار لەلایەن (مەسعود بارزانی و جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان مستەفا و نێچیرڤان بارزانی) و چەندان سەرکردە و بەرپرسی دیکەوە، داوای لێکراوە کە بگەڕێتەوە سەر وەزیفە ‌و پۆستێك وەربگرێت و هاوکاریانبێت لەحکومەت، بەڵام ئەو ڕەتیکردوەتەوە، ئەوەی گرنگە بوترێت: ئەوەیەکە هەروەك چۆن لە ڕابردودا دەستلەکارکێشانەوەکەی لە دیوانی چاودێری دارایی، شۆکێك بوو بەشێك لەخەڵکی نیگەرانکرد، (روونکرنەوە)کەی (١٠ کانونی دووەمی ٢٠١٧)و چەند رۆژی پێشوشی بە پەسەندنەکردنی ئەو پێشنیارەی بۆ پۆستی سەرۆکی هەرێم، دیسانەوە بەشێکی باش لە گەندەڵکاران دڵخۆش دەکات و خەڵکانی خەمخۆر و دڵسۆزیش نیگەران، چونکە بەدرێژایی مێژوو دوورکەوتنەوەی خەڵکە دڵسۆزو خەمخۆرەکە، هەمیشە زەمینەیەك بووە بۆ هاتنە پێشەوەی مرۆڤە مشەخۆرو گەندەڵکارەکان، بۆیە بەبڕوای من خەڵکانی وەك جەلالی سام ئاغا و هاوشێوەکانی، نابێ بێدەنگ و دورەپەرێز و تەماشاکەربن، بەڵکو دەبێت، بەشدارو خاوەن بڕیارو بوێرو کاریگەربن، چونکە کاك جەلال بەئەزموون سەلماندویەتی کە تاچەند ئەمین و بەخشندەیە، ئەو لەماوەی (٩) ساڵ کارکردنی وەك (سەرۆکی دیوانی چاودێری دارایی) سلێمانی، توانیویەتی ناو و دۆسییەی (٨٦) کەس رادەستی داواکاری گشتی هەرێمو (٢٧٢٥) راپۆرتیشی رادەستی لایەنە پەیوەندیدارەکان بکات، کە (سەدان هەزار) دۆلاری دزراو هەزاران پارچە زەوی و موڵك و ماڵی گشتی تاڵانکراویان لەخۆگرتبو، ئەمە جگەلەوەی (خانووەکەی

سەرچنار)ی کە لەکاتی خۆیدا بە (٧٠٠) هەزار دۆلار خەمڵێنراوە، لە (٢٠٠٢)وە، بەخشیویەتی بە (وەزارەتی تەندروستی) تا دوای خۆی بکرێتە بنکەیەکی تەندروستی بۆ خزمەتی هاوڵاتیان و ئاخر موڵك و ماڵیشی، کە پارچە زەوییەك بوو لە سلێمانی، فرۆشتوە و پارەکەی خستوەتە بانکەوە بەناوی (دەزگای چاودێری دارایی)یەوە، تا ساڵانە سودەکەی وەك ڕێزلێنان پێشکەشی فەرمانبەرانی سەرکەوتوی دیوان و خانمە سەلارەکانی ئەو دەزگایە بکرێت، پێش خانەنشینبونیشی بەپلەی وەزیر، پێشنیاری بۆ (د. بەرهەم ساڵح سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران) کردوە، کە مووچەی مانگانەی خانەنشینییەکەی ببەخشرێتە (دەزگای شەهیدانو کەمئەندامان)، لەکاتێکیشدا کە بریکاری وەزارەتی ئابوری و دارایی و پاشانیش سەرۆکی دیوانی چاودێریش بووە، بەنوسراوی فەرمی داوای لە (ئەنجوومەنی وەزیران) کردووە، کە مووچەی مانگانەکەی کەمبکرێتەوە لەبەر دۆخی ئابوری ئەوکاتی کوردستان، ئەم پیاوە نەك هەر لەشار بەڵکو لەشاخیش، هەڵگری هەمان ئەخلاقیات و دەسپاکی و دڵسۆزیی بووە، ئەو ڕۆژگارێك رووبەڕووی گەندەڵی بووەتەوە، کە گەندەڵی نە ناو و بووە ڕۆ نە باو، لە ساڵی (١٩٧٤) وەك پێشمەرگەیەکی شۆڕشی ئەیلول، کاتێك بەرپرسی مالییەی دەزگای ڕاگەیاندنی شۆڕش بووە، لەشاخیش بەلیستێکەوە بەدوای ناوی ئەو پێشمەرگانەدا گەڕاوە، کە لەشار فەرمانبەری حکومی نەبوون و لەشاخ خۆیان وەك فەرمانبەری شار ناونوس کردوە، تا بڕێك مووچەی زیاد لەوەی خۆیان وەربگرن.

خاڵێکی دیکەی بەهێزی ئەم کەسایەتییە ڕۆ هۆکارێکی دیکەی پێویستبوونی ئەم پیاوەسپی یە، بۆ ئەم ڕۆژە ڕەشە، ئەوەیە کە: موڵکی هیچ حیزب و لایەنێکی سیاسی دیاریکراو نییە و کایگەریی هیچ خێزان و بنەماڵەیەکی لەسەر نییە و دوور لە ڕۆحی شارچێتی و ناوچەگەرێتی و تەکەتول و باڵ، وەك کەسێکی سەربەخۆ بەیەك دووریی و مەسافە لەهێزو لایەنەسیاسییەکان وەستاوە.. بۆیە لەسەر ئاستی ناوخۆدا هەموان شاهێدی بۆ دەدەن و داوای لێدەکەن و لەمسەری راستەوە بۆ ئەوسەری چەپ، دۆست و دوژمن و یارو نەیار، لەسەری کۆك و تەبان..ئەوەتا کاتێک کە جەلالی سام ئاغا، لە ڕۆژی جیهانی بەرەنگاربونەوەی گەندەڵی، لەلایەن (ڕێکخراوی گەشەپێدانی ئابوری-کیدۆ) خەڵاتی کەسایەتی ساڵی پێدەبەخشرێت، کۆسرەت ڕەسوڵ لەپەیامێکدا بەوبۆنەیەوە دەڵێت: ئەو ماوەیەی لەگەڵ کاك جەلالی سام ئاغا کارمکرد، بەڕاستی نمونەی سەرۆکێکی دەستپاك و جوامێرە و ئەوماوەیەی کە لە وەزارەتی دارایی و ئابووریی بوو، خزمەتێکی زۆری کرد و بەهیچ شێوەیەك قبوڵی نەکردوە، کارێکی بێ قانونی ئەنجام

بدرێت.

هەرلەم بۆنەیەدا، د.بەرهەم ساڵحیش، دەڵێت: من وەك سەرۆکی حکومەت سودمەند بووم لە ڕاوێژو بیروبۆچون و ڕاپۆرتەکانی کاك جەلالی سام ئاغا، لەبواری دارایی و بەڕێوەبردن و دەستگرتن بە سەرچاوەکانی داهاتەوە، ڕێگری لە زیادەڕۆیی و خەرجی حکومی و بەفیڕۆدانی داهاتی گشتی، لەسەرجەم وەزارەت و دامودەزگا فەرمیەکان، نیشانەی خەمخۆری و بەدەنگەوەهاتنی کاك جەلالی سام ئاغا بوون بۆ کارەکەی و بەرژەوەندی گشتی میللەتەکەی و چەسپاندنی بنەماکانی دەستپاکی و حکومەتێکی دروست.
عەدنان موفتی، لەهەمان بۆنەدا دەڵێت: من جەلالی سام ئاغام لەنزیکەوە ناسیوە و بەرپرسیاریی هاوبەشمان هەبووە، لە (٣) ساڵی کارکردنم لەگەڵی، بەڕاشکاوی دەیڵێم: وەك جێگری وەزیری دارایی هاوکاریی زۆری کردووم و سودێکی زۆرم لە ئەزمون و شارەزاییەکانی بینیوە لەبواری بەڕێوەبردن و داراییدا و جێ پەنجەی بەسەر بەڕێوەبردنی وەزارەتەوە دیاربوو، جەلالی سام ئاغا هەر لەکاری وەزیفیدا کەسێکی خۆنەویست نەبووە، بەڵکو لەسەر ئاستی کۆمەڵایەتی و مرۆڤدۆستیش کەسێکی بەخشندەبووە ئەو هەموو موڵك و ماڵەکەی بەخشیوە.

قوباد تاڵەبانیش، لە پەیامێکداو بۆ هەمان بۆنە دەڵێت: وەك جێگری سەرۆکی حکومەتی هەرێم، جێی شانازیمە، کەلەم ڕۆژەدا، وەك وەفایەك بۆ هەوڵ و ماندوبوونی کەسایەتی ناسراو و دڵسۆزی کوردستان و شاری سلێمانی، ڕێز لە کاك جەلالی سام ئاغا دەنرێت..چونکە کاك جەلال لەتەمەنی پڕبەرهەمی خەباتی کوردایەتی و لەتەمەنی پڕ کۆششی کاری حکومەتدا، یەکێك بووە لەو پیاوە ئازاو تێکۆشەرانەی کە هەمیشە بەبڕوای تەواوە کاری بۆ زیادکرنی شەفافیەت و دژایەتی گەندەڵی و خراپ بەکارهێنانی موڵك و ماڵی میللەت کردوە و لەم پێناوەشدا زۆر ماندووبووە.
هەروەها لەساڵی (٢٠١٣)دا،نۆشیروان مستەفا لە پرسی سەرۆکایەتی هەرێم، چەندینجار پێشنیاری جەلالی سام ئاغای کردووە بۆ ئەو پۆستە، لەبەرئەوەی پیاوێکی بێلایەن و بوێرە و لای هەموان قبوڵکراو و دەستپاکە، ئەمە جگەلەوەی پێشوتریش، لەلایەن نەوشیروان مستەفاوە راسپێردرابوو، کە (وەزارەتی دارایی هەرێم) وەربگرێتو لەدوا پەیوەندی تەلەفونیشداو لە مانگی (١٢/٢٠١٦) دا، نوشیروان مستەفا سەبارەت بە پۆستی سەرۆکی هەرێم، لەدەرەوەی وڵاتەوە، بەدرێژی قسەی لەگەڵ کردووە.

هەروەها سیاسەتمەداری ناسراو (بەهادین نوری) لەمبارەیەوە وتویەتی: لەدڵەوە بەبیستنی ئەم هەواڵە خۆشحاڵ بووم، کە ناوی ئەو کەسایەتییە هاتوە بۆ ئەو پۆستەمن بە هەر دە پەنجەکەم ئیمزا بۆ ئەم پیاوە دەکەم بۆ ئەم پۆستەو داوادەکەم کە ئەرکێکی لەوشێوەیە رەتنەکاتەوە، لەدانیشتنێکی رووبەڕووشدا بە جەلالی سام ئاغای وتووە: ئێوە کەسێکی شیاون بۆ ئەو جێگەیەو دەتوانن کاریگەریتان هەبێت، چونکە ئەوکارە بەکەسێك دەکرێت، کەلە گرێی فیکری نەتەوەیی رزگاری بووبێت و کەسێکی نیشتمانیو لیبراڵ و دیموکرات و مەدەنی و دەستپاك و ئەمین و بەئەزموون بێت. ئەم سیفەتانەش لەئێوەدا بەدیدەکرێت.

ئەمە لەسەر ئاستی فەرمی و حکومی، لەسەر ئاستی خەڵك و شەقامی کوردیش، نازناوی (پیاوە سپی)یەکە، کە گەورەترین پۆستە لەلایەن خەڵکەوە بەخشراوەتە ئەم کەسایەتییە.
ئەمە لەسەر ئاستی ناوخۆی کوردستان، لەسەر ئاستی دەرەوەش سام ئاغا کەسایەتییەکی ناسراوو متمانەپێکراوەو ناوبانگی گەیشتوەتە دەرەوە، هەربۆیە لەلایەن (یەکێتی ئابوریناسانو کارگێڕیناسان)ی وڵاتانی ئەوروپاوە رێزی لێنراوەو پاداشتی ساڵانەی لەبواری دەستپاکیدا پێبەخشراوەو وەك کەسایەتی ساڵ دەستنیشانکراوە.

ئەمە جگەلەوەی کە ساڵانێکی زۆرە، سوود لەو میراتە مەعنەییەی کەلە راپۆرتە ئامادەکراوەکانی پاش خۆی جێیهێشتوە، دەبینرێتو راپۆرتەکانی سام ئاغا بوونەتە چەکی دەست و بەڵگەی حاشاهەڵنەگری دەستی پەرلەمانتاران و میدیاکاران و خۆپیشاندەران، چونکە پێش دروستبونی ئۆپۆزسیۆنیش لەکوردستان ئەم ڕچەشکێن بوو لەچاودێریکردنی وردی خراپ بەکارهێنانی دەسەڵات.
پیاوێك، کە ئەم هەمو شاهێدی و گەواهیەی لەسەر ئاستی خەڵك و حکومی و فەرمی و ئیداریی و حیزبی و سیاسی و دەرەوە ‌و ناوەوە ‌و لەلایەن یارو نەیارو دۆست و دوژمنەوەی بۆبدرێت و لەم زەمەنی بێ متمانەییەدا ئەو خاوەنی ئەم هەمو متمانەیە ‌و ئەو هەموو ئەزمون و دەستپێشخەرییە بێت، کوێی ئەم رۆژە رەشە نییە ‌و بابەتێکی لەمجۆرە جێگەی بایەخ و هەڵوەستە لەسەرکردن نییە؟

من شتێکی زیادم لەسەر ئەم پیاوە نەوتووە ‌و رەنگە زۆرێکیش نەوترابێت و ساڵانێکیشە هیچم نەنوسیوە ‌و لەسەر هیچ کەسیش قسەم نەکردووە، بەڵام لەئاوا دۆخێك و بابەتێکی ئاوا گرنگ و چارەنوسساز و نیشتمانیدا، (روونکردوە)کەی جەلالی سام ئاغا رایچڵەکاندم، بۆیە وەك ئەرکێکی ئینسانی و نیشتمانی و رۆژنامەوانی و بەحوکمی نزیکی و

ناسینم لەگەڵ ئەم کەسایەتییە‌و وەك وەفایەك بۆ ئەو هەموو بوێری و لەخۆبردوویی و خزمەتەی بە پێویستم زانی شتێك بڵێم، چونکە ئەم پیاوە وەك خۆی بەو هەموو گەورەیی و بەخشین و ئەزمون و خزمەت و بوێرییەوە، پیاوێکی بێدەنگە و بۆ ڕۆژێك ئامادەنەبووە، لەشاشەی تیڤی و رووپەڕی ڕۆژنامەیەکەوە سنگ دەرپەڕێنێ و کەمترین قسە لەسەر خۆی بکات و کارەکانی خۆیمان پێ بفرۆشێتەوە ‌و تەنانەت بۆ جارێکیش ڕێگەی بەخۆی نەداوە بچێتە هۆڵی مەراسیمەکانو دەرکەوێت و خەڵاتەکانی وەربگرێت، هەر لەبەر ئەمەشە هەندێجار ڕۆژنامەنوسان بە جەلالی سام ئاغا، دەڵێن: (ئەو پیاوەی قسەناکات(.

دەبێ بشپرسین: پاش دوورکەوتنەوەی و دەستلەکارکێشانەوەی سام ئاغا، چەند هەنگاوی عەمەلی و جدی و بوێرانە نراوە، بۆ رووبەڕووبونەوەی گەندەڵی و پاراستنی موڵکی گشتی؟ ئەی پێش ئەو و دوای ئەویش چ کارێکی گەورە کراوە لەملایەنەوە‌و لەغیابی ئەودا چەند کارەساتی تر خولقاوە؟ ئەو لەکاتێکدا دەست بۆ قوتی خەڵکی دەبرێ و خەڵکی نانبڕاو دەکرێت، ئەو قوت و تیکەی دەمی خۆی بەخەڵکی دەدا، ئەمەش ئاسمان و ڕێسمانە.
ئەوەی رایچڵەکاندم و هەستی بێ ئومێدی زیاتری لادروستکردم، ئەو پرسیارەبوو کە: ئاخۆ پیاوێك (٤٧)ساڵ کارمەندی دەوڵەت و نیوسەدە لەوەزیفەی ئیداریی و قانونی و پێشمەرگایەتیدا بوبێت و بەم هەموو ئەزمون و خەبات و ناسراویی و متمانەی و دەسپاکی و دڵپاکی و پشتیوانییەوە، ترسی هەبێ لەچارەسەری ئەم دۆخەو زات نەکات بچێتە ژێرباری ئەم ئەرك و بەرپرسیارێتی یەوە..دەبێ کێ دنیای ئێمە بگۆڕێ بۆ ڕۆژگارێکی روونتر؟؟

ئەوێك کە توانیبێتی ساڵانێك لەمەوبارو لەودۆخەدا، وەك سەرێکی دیوانی چاودێریی، چەندین بەرپرسی سیاسی و حکومی گەورەو بەدەسەڵات، راپێچی دادگاو بەردەم قەفەزی توهمە و تاوان بکات و چەندەها ملیۆن دۆلار لەقوڕگیان دەربێنێتەوە، دڵنیام لەم پۆستەشدا دەتوانێ هەنگاوی گەورە بنێت، با ڕێگرییەکانیش زۆربن، ناگەنە ئاستی ئیرادە و بوێری و دڵسۆزی ئەم پیاوە، ئەمە سەرباری ئەوەی کە لەمکارەدا بەشێکی باش لەخەڵك و کەسایەتی و سیاسیەکانیش پشتیوانی لێدەکەن و رەنگە لەسەر ئاستی دەرەوەش هاوکاریی بکرێت، خۆ ئەگەر ڕێگریشی کراو هیچیشی پێنەکرا، با وەك پیشەی هەمیشەیی و سەربەرزانە و بێمنەتانە، دیسانەوە ‌و جارێکیتر بڵێ: “شەرەفمەندنیم بە وەزیفەکەتان و من جسمێکی غەریبم لەناوتانا” ئەمەش دەبێتە سەروەرییەکی دیکە بۆت و لای خەڵك و خواو مێژووش

ونابێت، بۆیە سام ئاغا لەم دۆخەدا ئەگەر هەنگاوێکی کەمیش بنێت بۆ چارەسەر، باشترە لەوەی ئەو شوێنە چۆڵبکات بۆ کەسانێك، کە دڵنیانین، لە ئاستی ئەو بەرپرسیارێتیەدایە یان نا، چونکە بێدەنگی و دوورەپەرێزی و بێباکی و کەمتەرخەمیشیان، بەدیوێکی دیکەدا، ئەم کەسانە دەخاتە بەردەم بەرپرسیارێتی خەڵکو مێژووەوە، بەوپێیەی کە ئەمجۆرە کەسایەتیانە بوونەتە موڵکی گشتی، هەربۆیە ئەگەر ئەو لەنوخبەی سیاسی دەسەڵاتدار بێ ئومێد بوبێت، دەبێ ئەو خەڵکەی کە هەموو ژیان و سامانی خۆی پێبەخشین، بە خاڵی بەهێز و بەپشتیوان و جێگەی ئومێدی خۆی بزانێت، هیچ شتێکیش هێندەی ئیرادەی خەڵك و پشیوانی جەماوەر بەهێزنییە، مێژوو وادەڵێ.
چۆن حکومەتەکەی شێخ مەحمودی مەلیك، پێویستی بە (کەریمی عەلەکە)یەك هەبوو بۆ خەزێنەی دەوڵەت، خەڵکو حکومەتی هەرێمیش پێویستی بەم پیاوە سپی یەڵو (کەریم) ێکی دیکەیە.

من بەحوکمی دۆستایەتی و نزیکیم لەم پیاوە، دڵنیام وەك چۆن هەمیشە پۆست و پلە و پایەی رەتکردوەتەوە، لەوەش دڵنیام کە جەلالی سام ئاغا، پێویستی بەم پۆستە نییە، بەڵکو خەڵك و دۆخەکە ئەو پۆستەکە پێویستیان بە ئەوە..
سام ئاغا..ئەوەی هەیبوو بەخشی، لەتەمەن و لە ئەزمون و لەتوانا و بوێرییەکانی لە بەگژاچونەوەی گەندەڵی و لە بێمنەتی لەپۆست و پایە، ئەوەش فەلسەفەی ژیانییەتی، وەك (حەمدی) شاعیر دەڵێ: "وەرە حەمدی، ئەوی ماڵە لەپێش خۆتا رەوانەی کەی....ئەوی رێی ئەوا رێی، ئەوی جێید ێڵی کەی ماڵە".
دواجا دەڵێم سام ئاغا پێویستە لەنێوان (ئومێدو بێ ئومێدی)دا، ڕێگایەکی دیکە بدۆزێتەوە و هەنگاوێکی دیکە بنێت .. چونکە لەزەمەنی بێ ئومێدیدا، تەنها ئەمجۆرە مرۆڤانە دەتوانن ئومێدێك بگێڕنەوە .. نەك ئەوانەی کە بێ ئومێدیان کردین .. لەخۆمان و بێ ئومێدیان کردین لە نیشتمان و لە ژیان.